

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Egyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszaadása
vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai érettség.

Ha már oly élesen bedobták a politikai életbe az általános választójog nagy megfontolást igénylő kérdését s ezzel azon egyetlen követelményt, melytől remélhető a politikai élet megújodása, nem hunyhatunk szemet ama nagy zavar felett sem, mely e kérdésben az agyban kóvályog. Nincs kérdés, melyben a vélemények annyira eltérők, mint épen az általános választójog kérdésében Quot capita tot sensus!

Egy tény, ama közös érzés, mely azt mondja, hogy valamiképpen változtatni kell. Minden a fejlődés törvényének van alárendelve. Ez pedig térbeli terjeszkedést is jelent.

Tudvalevő dolog, hogy pl. a magas miniszterium a Gazdasági Egyesület véleményét kérte ki a választójogra vonatkozólag. Emez pedig, hogy mélyebb tegye a tárgyalást, a gazdákhöz a szövetkezetek révén fordul s érdekes, komoly figyelmet érdemlő pontokban kér feleletet arra, hogy a választójog milyen legyen.

Ez a keresgélés, ez a kutatás nemcsak a körültekintő megfontolás kifogása, hanem nagyban ama zavaré is, mely a kérdést körül veszi Hazafiúi aggodalmak,

nemzeti szempontok hangjai hallatszanak mindenütt.

De mily érdekes! Elvégre eléggé politikai éle van a kérdésnek. Magyar specialitás, hogy nehezen tudunk valamit a politikától függetleníteni. Sőt mindent politikai kanállal keverünk. És vesztére sok jó ügynek. Megfeneklésére sok nemzeti eszmének.

Politikai dologban azonban bizonyos kérdések felett politikai érettség határozható. És kizárólag az! S itt jut a választói jog kérdésében fölvilágosítást kérő kormány abba a circulus vitiosusba, hogy az »éretlenek«-et kérdezi, vajjon megérték-e a jog élvezetére? Mindenki tisztában van azzal, hogy a jog s annak különösen az élvezete bizonyos érettségi fokot föltételez. S épen e pont szüli ama sok aggodalmat, mely oda konkludál élesen látó hazafiúi szemekben: a magyar nép sajátosságos viszonyoknál fogva nem érett még meg a választói jog korlátlan kiterjesztésére.

Politikai érettség alatt nem az amugy is kulisszák megett intézni szokott politikai országos kérdésekben való alapos jártasságot értem hanem azt az értelmi fokot látom, melylyel a nép a közügyek iránt érdeklődik. Melylyel a nép a köz-

ügyeket kezeli. Melylyel a nép a közügyekhez ért.

S mit látunk? Ugyan jó volna általános statisztikát összeállítani mindama szavazatokról, melyek urnába kerülnek községekben és városokként a képviselőtestületi tagoknak most folyó választásánál! Szomorú tapasztalatokat lehetne szerezni a nép közügyek iránt való érdeklődéséről.

Népes, százakra menő szavazati joggal bíró községekben alig haladja meg a harmincat-negyvenet a beadott szavazatok száma a választások alkalmával. Vagy ha meghaladja köszönet nem sok van benne.

Fájdalmas utmutató e tény arra, hogy népünknek nincs kellőleg finom érzéke a közügy iránt, jobban mondva ez az érzék szunnyad benne, mert nem tanulta meg értékelni a közügyet. Valami leküzdhetetlen félelem vagy narkotizmus van benne a közügy iránt.

Egy pár nagyhangu, öblös torku, kétes fráter eszem-izsomja, vagy atyafiságos érdek minden komoly gondolkodás nélkül még felhajtja az urna elé. De egyéb sem. S ami talvokon történik, városokban is látható. Itt talán a népnek volna fejlett érzéke a saját ügye iránt.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Mária-kongregációk ünnepe.

Szent László városra lélekemelő események tanuja volt tegnapelőtt a Szeptélen Fogantatás ünnepén. A katolicizmus küzdő, hitből élő gárdájának volt ez ragyogó, diadalmas napja, amelyen azoknak, akik együtt örvendeztek az örvendezőkkel, felmagasztosult a lelkük, valami különös meleg, jóleső érzés járta át egész valójukat.

A mi modern századunk katolicismusa előtt a jövőnek, de mondhatjuk ugyis, a múltak új, fényes perspektívája nyílt meg, amelyben ott látjuk, ami örök-igaz világnézetünk diadalmos előretörését, térhódítását, az igazi, a való élet, a lelkek, a jellemek, a tettek, a munka élő katolicizmusát, ami husz század viharaiban megedzett, nemes, tiszta fényben fénylő világnézetünk erős, szervezett gárdáját.

Bemutatkozott a kongregáció, mint becsületes lelkeket jellemeket, nevelő, akaratot acélező befelé ható, nevelő iskola és mint kifelt

ható, a társadalmat magához vonzó, dolgozó, küzdő, bátor szervezet.

De minden szónál jobban beszél a tett. Legjobb lesz azért, ha az eseményekből leszűrődő mély és igaz tanúságok levonását az olvasóra bízom, és én csak egyszerű krónikázó leszek, aki megörökíti 1911 december 8 történetét. Ez talán világosabb, erősebb, hathatósabb argumentum lesz minden szónál . . .

A jogászok kongregációjának megalakulása.

Legkimagaslóbb eseménye volt e napnak, hogy a jogakadémiai ifjuság kebelében megalakult a Mária kongregáció, mint a budapesti Egyetem-kongregáció nagyváradai kolóniája. Komoly, szép, bensőséges volt a megalakulás ünnepe és a keret, amelyben ez történt, méltó volt ehhez az ünnepélyes történelmi aktushoz. Ott volt dr. Hoványi Gyula dékán, a jogakadémiai tanárság képviselője. A felavatást maga gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. főpásztorunk tartotta. A Sz. József intézet szép kápolnáját az Urak Mária-kongregációjának és a gimnáziumi Mária-kongregáció tagjai színtől megtöltötték. A budapesti egyetemi-kongregációból három agilis buzgó tag jött le a megalakulásra, Kórodi

Katona János, aki igazi apostoli buzgalmat fejt ki a vidéki kolóniák megalakításában és felvirágoztatásában, azután Kemenes és Hoffmann, akiknek lelkes buzgalma buzdítólag hatott a nagyváradai új kolóniára. A kápolnában gróf Széchényi Miklós csendes misét mondott, amely alatt dr. Krüger Jenő Resch Mihály székesegyházi segédkárnagy esz dur Ave Máriaját énekelte igazi művészi előadásban, Szent mise alatt a püspök mindhárom kongregáció tagjait megáldozta.

Mise végével gróf Széchényi Miklós püspök az oltár előtt a hívekhez fordulva, mély gondolatokban gazdag, rendkívül nagyhatású szentbeszédet mondott. — Örömmel jött — mondotta beszédében a főpásztor — a kongreganisták közé, örömmel tölti el szívét, hogy ez az új kongregáció megalakul, mert növekedni látja azoknak a táborát, kik az őseink által is oly nagy tiszteletben tartott Mária szászó alá sorakoznak. Nem támadunk senkit, de jogunk van lelkünk ügyét, a miénk javát, a mi ideáljainkat szolgálni. Gyönyörűen fejtegette a kongregációk jelentőségét és a kongreganista belső lelki életének fenségét. Rámutatott, hogy a kongreganista, mikor hitét gyakorolja, mikor jót tesz, mikor az oltár előtt leborul, mikor a szentségekben Jézussal egyesül: mindezt csak Isten dicsőségére és saját lelke

KAJÁRI ÖDÖN

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALATA

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46.

HELYI ÉS VIDÉKI TELEFON

497.

Készít villamos világítási és erőátviteli, valamint csengő és házi telefon berendezéseket.

A legjobb minőségű Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák 2 K 30 f.-ért kaphatók.

De undorral fordul el a szavazástól, midőn látja, hogy befolyást, tekintélyt adó ezen állásokért micsoda tülekedés folyik — nehéz érdekekből. Pártoskodásból. Hatalmi tulsúly megszerzéséből. Tisztán hatalomért.

Hány igazán a közügy intézésére termett szellemet tett már tönkre e szennyes hullámok piszka! Mennyi hatalmas elme tört meg már e miatt! És hány tetőtől-talpig ember kedvét vette el a jellemtelenek zaja a közmunkától. S épen azért, mert ott sem talált elismerést vagy legalább védelmet, ahol legjobban számíthatott erre.

Politikai érettségre, a közügy iránt való érzékre kell a népet előkészíteni, nevelni. S míg ezt meg nem teszi az állam, vagy meg kell adni az általános választói jogot korlátlanul, vagy pedig gondoskodnia kell ama tényezőkről, illetve intézményekről, amelyek viszont őt jogosítják föl arra, hogy ezeknek alapján a választói jogot korlátokhoz, föltételekhez köthesse. Az első eset országgyilkolás. A másik hazafias munka.

Molnár János.

Sipos Orbán szolnoki jelölt.

Szolnok, dec. 9.

(Saját tud.) Sipos Orbán volt vármegyei alispán, akit tudvalevőleg Kossuth-párti programmal jelöltek, egyedül áll, mert ellenfele visszalépett. Így Sipos megválasztása kétségtelen.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 9.

Elnök: Návay Lajos.

Az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása, valamint az indítvány és interpellációs könyv felolvasása után rátért a Ház a véderőjavaslat tárgyalására.

Simon Elemér (munkapárti) a hadsereg fejlesztéséről beszélt. Szükséges a haderő fejlesztése a nemzeti hegemonia biztosítása szempontjából, de szükséges azért is, hogy nagyhatalmi pozíciókat kifelé is hathatósan biztosíthassuk. Sajnálja, hogy a javaslat nem intézkedik altisztképző iskola felállításáról. Megemlékezik ezután arról, hogy a tanitók csak nyolc hétig szolgálnak és ha ez idő alatt nem tudja a hadsereget megkedvelni, ezen senki se csodálkozzék. Pedig nagy szükség van arra, hogy nemzeti eszméket vigyünk a hadseregbe s azt hiszi, hogy a tanitók volnának a propaganda terjesztésére a legalkalmasabbak, éppen ezért helyesli, hogy a javaslat a tanitóknak egy éves önkéntesi jogot biztosít.

Sághy Gyula a javaslat ellen beszélt. Sokkal jobb hazafiaknak tartja a jelenlegi többség tagjait, sem hogy feltételeznék róluk, hogy ezt a véderőjavaslatot azért fogadják el, hogy megvalósítsa a hadseregben a nemzeti követeléseket, mert ez a javaslat még a kancelleres-bizottság silány programját sem valósítja meg. A javaslatot ezután közjogi szempontból bírálja és kijelenti, hogy nem fogadja el Tisza István grófnak azt a nézetét irányítól, hogy a hadseregnek mindent megadni, ellenben semmi nemzeti engedményt nem követelni, mert ha jó a nemzet arra, hogy pénzzel és vérevel áldozzon a közös hadsereg eszméjének oltárára, akkor legyen jó arra is, hogy nemzeti tradíciói méltánylásban részesüljenek illetékes körökben. A magyar nemzet a hadsereg fejlesztésére örömmel hozna áldozatot, ha a hadseregben a nemzeti eszme térhódítását

előmozdítanák, de dinasztikus szempontból nem hajlandó az országot anyagi megpróbáltatásoknak kitenni. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

A tanitók fizetésrendezése.

Huszár Károly a tanitók ügyében interpellálja a kultuszminisztert és kéri a minisztert, hogy sürgősen javítson a tanitók anyagi helyzetével, mert éppen a tegnapi tanitógyűlés hangulata is megmutatta, mennyire szükség van arra, hogy a tanitók nyomoruságos helyzetén a parlament és a kormány is komolyan foglalkozzék.

Huszár Károly beszéde nyomán bebonyonyítja, hogy a budapesti utcaszörnyek több fizetésük van, mint a tanitóknak.

Zichy János gróf a tanitók helyzetét nagyon jól ismeri. Nem tartja azonban helyesnek, hogy ha ezt a helyzetet a tulsópártiak politikai izgatásokra használják fel. A tanitók helyzetéről közelebbről és erről már 1912. évben gondoskodva lesz. 1913. évi költségvetésben a fizetés-emelésről törvényileg fog gondoskodni.

Huszár Károly nem fogadja el a miniszter választát, mert a tanitókról későn gondoskodik.

Heltai Zoltán a tanitók száználmas helyzete miatt interpellál.

Zichy János kijelenti, hogy a tanitóság helyzetét egytorma figyelemmel kíséri a Házban minden párt és e téren egyáltalán nincs különbség a munkapárt és az ellenzék között.

Polonyi Géza kifogásolja, hogy a miniszter külön-külön adott választ az interpellációkra.

Zichy János kijelenti, hogy ezt csupán a rövidség kedvéért tette.

A Ház a választ tudomásul vette.

Heltai Zoltán nem veszi tudomásul a választ.

Az ülés vége 2 órakor volt.

üdvösségére cselekszi; s ha ezt látják az emberek, akkor valóban épülnek a ragyogó, a követésre méltó példán. Főpásztori szíve egész szeretettel kíséri a kongregációk nemes, áldásos működését; azokét is, melyek eddig működtek, azét is, mely most alakult meg. Az Isten áldását kéri a kongregációk működésére. A főpáztornak apostoli lélekből fakadt, csengő hangon elmondott s minden lelket megkapó beszédje az összes jelenvoltagekra mély hatást tett.

Ezután történt a jogász-kongregáció tagjainak ünnepélyes felavatása. Végül a főgimnáziumi Mária-egyesület tagjai üjtötték meg fogadalmukat.

A főgimnáziumi Mária-Egyesület ünnepélye.

A premontrei főgimnázium Mária Egyesületének ünnepélye már hozzá forrott teljesen december 8 ikához. Öt éve, hogy megalkult a Mária kongregáció a főgimnáziumban és azóta minden évben kivonul a nagy nyilvánosság színe elé és beszámol fáradságtalan munkájáról. A nagyváradi intelligens közönség ismeri és szereti ezeket az ünnepélyeket, amelyek gyönyörködtetnek, tanítanak és felvilágosítanak egyszerre. Igazi keresztény kulturmunkát végez itt a kongregáció.

A főgimnázium dísztermét most is színültig megtöltötte az érdeklődő közönség. Különösen elegáns hölgyek voltak nagy számmal kép-

viselve. Elegáns szép uri toilette, fényes katonai uniformisok és papi ruhák váltakoztak egymással a Mária szobros díszteremben. Ott voltak: *Fetser Antal* felszentelt püspök, dr. *Bosóky Alajos* udvari tanácsos, *Ránffy* alezredes, dr. *Karácsonyi János*, *Medvigy Mihály* táblabíró, *Karsch Lollion*, dr. *Vass Bertalan* főigazgató, *Semlák L.* Odön főgim. igazgató, dr. *Vucskics Gyula*, *Imrik S.* Zoltán, dr. *Hoványi Gyula*, dr. *Kiss Géza*, dr. *Bockhor Mihály*, az Urak Mária-kongregációjának tagjai, a pesti Egyetemi-kongregáció képviselői a jogászok kongregációjának tagjai stb. stb.

Az ünnepély a pápai himnusz elneklésével vette kezdetét. Utána *Bartha Gyula* VII. gim. tan. a kongregáció prefektusa lépett az emelvényre és mindenekelőtt üdvözölte a vendég kongregációkat és az egyetem-kongregáció képviselőit. Azután a »Dicsőséges trón« cimen tartott rendkívüli ügyes, komoly és tartalmas, nagykészültségre valló előadást, melyben végig vezetett a pápai trón történetén, amely ma sok-sok század viharai után is dicsőségesen ragyog. *Bartha* előadása frappáns tetszést aratott.

A főgimnázium vegyeskara *Kovács* Kandid prem. tanár műértő vezetése mellett egy gyöngyű *Ave* Mária-t adott elő, amelyet *Resch Mihály* zenetanár hangszerezett. A szép, precíz éneket lelkes tapsal jutalmazta a közönség.

Sztachó Tibor VII. o. tan. *Tompá Mihály* »Haldokló mellett« című költeményét nagy

átérzéssel és igazán művészi módon szavalta.

Utána ismét előadó következett. *A modern ember hamis nézetei a vallásról* címen *Zajka Béla* VIII. gimn. tanuló erről a hazánban nagyon aktuális kérdéstről beszélt. Komoly, súlyos argumentumokban gazdag előadásában rámutatott arra, hogy ami hazánk mennyire tájékozatlan, tudatlan és elfogult a vallási kérdésekkel szemben. Az előadást mindvégig nagy figyelem mellett hallgatta a közönség és élénk tapsal honorálta az ifju kongreganista előadót.

Mozart Ave verum c. darabját *Resch Mihály* kiváló zenetanárunk szakavatott vezetése mellett *Tapfer Sándor*, *Ötömösi Sándor*, *Zinsky Béla*, *Buzás József*, *Papp Károly*, *Gleiber Béla*, *Rimanóczy László* és *Baranyai István* gim. tanulók adták elő, *Herbály István* harmonium és *Szalay Elemér* zongorakísérete mellett. Az előadás után felzúduló tapsvihar bizonyítja, hogy az ifju zenészek ugyancsak meg tudják állani helyüket a nyilvánosság előtt.

Az ünnepély magasan kiemelkedő pontja *Szilágyi Dósa* prem. tanár, próza beszéde volt. Tapsvihar zúgott fel, mikor *Szilágyi Dósa* fehérrevertendás alakja megjelent az emelvényen. A kongreganisták adtak ezzel kifejezést hálájuknak prezésük iránt, akinek fáradságot nem ismerő, lankadatlan, agilis munkássága következtében Nagyváradon a kongregáció eszméje gyökeret vert és mind hatalmasabb, gyönyörű virágzó

Megkezdődött a nagy Karácsonyi ocssio!
december 31-ig minden czikben!
Leszállított olcsó árak!

Maradékok félárban!
Czillér Imre nagyáruháza Szent László-tér.
Uri és női-divat, vásznak, asztal és fehérneműek,
legnagyobb választékban.

A tábori vikárius körlevele.

Ejeli Imre tábori apostoli helynök, nagyvárad kanonoknak azon intézkedése, mely elődjének dr. *Belopotosky* Kálmán felsz. püspöknek példájára elrendeli, hogy a tisztikar kath. tagjainak számára, vallásos előadást tartanak, félreértésre és indokolatlan támadásra adott okot a sajtóban. Belekeverték egy főberceg nevét is, össze-vissza irtak vándorj zsuítákról stb.

Ejeli vikárius most megjelent körlevelében intézkedik a tisztikar tartandó böjti előadásokról.

A vikárius elmondja, hogy nem óhajt rendszeres lelkigyakorlatokat tartani a tiszték számára, mert ezek annyi időt vesznek igénybe, amennyivel a tiszték nem rendelkeznek. Az ő terve csak az volt, hogy a böjt alatt három vallásos előadást tartanak a tisztéknek, úgy amint az Bécsben és több más helyorséghen már meg is történik. Erre ő senkit sem akart kényszeríteni és ő maga foglalta e állást az ellen, ha erre valakit kényszerítenének. Igaz az — mondja továbbá a tábori vikárius — hogy az én rendelkezésem, melylyel a tábori lelkészeket felszólítottam, hogy tegyenek nekem jelentést, hogy hol és miként kellene ilyen előadásokat tartani, néhány tábori lelkész nem elég óvatos módon hajtotta végre és magas helyre való hivatkozással intézett kérést a csapatokhoz. Ebből támadások és interpellációk keletkeztek. Néhányan lelkésztestvéreim között most már attól félnek, hogy az akció folytatása kellemetlenséget fog okozni. Ettől azonban ne féljenek. *A katolikusoknak Ausztria-Magyarországban ép úgy szabad vallani hitüket, mint más vallásuknak.* Örömmel szolgál, hogy már *negyven helyorséghen* biztosítva van az ilyen vallásos előadások tartása. Remélem, hogy ezeket az előadásokat igen számosan fogják látogatni és a tiszték ezzel is bizonyítékát fogják szolgáltatni hitűségüknek.

A pásztorlevél azzal végződik, hogy tovább lelkes és vallásos munkára buzdítja a lelkészeket.

A városi pénztárcsalók ügyében döntött a vádtanács.

Tovább is fogva maradnak.

A szenzációs városi pénztárcsalás ügyében végre tegnapielőtt határozott a kir. törvényszék vádtanácsa.

Tudvalevő dolog, hogy a bűnügy szereplőit, *Dettrich* Tibort, *Budaházy* Kálmánt és *Klemens* Pétert, mikor kiderült a csalás, letartóztatták, akik azóta a kir. ügyészség fogházában vannak. Mindhármán kérték a szabadlábra helyezést, különösen *Klemens* Péter védője kérte a szabadlábra helyezést, mert a viselkedéséből azt lehetett következtetni, hogy az elmebeli állapota nem normális. Már napok óta nagy érdeklődéssel várta egész Nagyvárad közönsége a vádtanács döntését, azonban tekintve a bűnper óriási anyagát, csak tegnap kerülhetett az ügy a vádtanács elé.

Bary József elnöke alatt tartotta pénteken délelőtti ülését a vádtanács. Egyhangulag azt a határozatot hozták, hogy *mindhárom vádlott az ügy befejezéseig, az ítélet meghozataláig fogva marad az ügyészség fogházában.*

Felhossa a határozat, hogy a vádlottak beismerték tettüket, a bizonyítékok mind ellenük szólnak tekintettel, továbbá arra, hogy a bűncselekmény arányában az elkövetkezendő ítélet súlyos lesz, anyagi biztosíték sincs, tehát nincs semmi ok arra, hogy a vádlottakat szabadlábra helyezték.

A védők természetesen megfelelőbbnek a vádtanács határozatát.

Ítélet előtt a jákóhodosi bűnpör.

— Hétfőn lesz ítélet. — Elhangzottak a védőbeszéddek. — Ostromolják a tárgyaló termet. —

— Ötödik és hatodik nap. —

Oriási érdeklődés mellett folyik a tárgyalás a jákóhodosi rémregény ügyében. A közönség valósággal ostrom alatt tartja a tárgyaló termet, úgy hogy két rendőrnek állandóan az ajtóknál kell őrt állania.

Tegnap és tegnapielőtt a védőbeszéddek hangzottak el, délután került a sor az ügyészi replikára. Az volt először a meggyőződés, hogy még szombat este meg lesz az ítélet, mivel azonban az ügyészi replika majdnem az egész délutánt igénybe vette, ítélet *hétfőn délre* várható.

Dr Medvigy Gábor beszéde.

Pénteken, — tekintettel az ünnepre — csak délelőtti volt tárgyalás, amelyen Nagy Bálint védője, dr. *Medvigy* Gábor mondotta el védőbeszédét. Dr. *Medvigy*nek két óras nagyszerűen megkonstruált beszéde igen nagy hatást tett az esküdtekre és a hallgatóságra. A szónoki kiválóságokban bővelkedő, s amellet jogász szempontból is kiváló beszédében éles logikával bizonyítja Nagy Bálint ártatlanságát, felhossa mellette az argumentumok egész seregét és apellál az esküdtek igazságérzetére és lelkiismeretére és kéri Nagy Bálint felmentését.

Nagy Bálint ellen semmi sem bizonyít. A kir. ügyész is egyedül Sipos vallomására alapítja vádját, annak a Siposnak a vallomására, aki az erkölcsi ferő megtestesülése. Részletesen fejtegeti Sipos jellemét, gonoszságát, aki ép oly cinikusan tud élni, mint amilyen cinikusan tagad. Ot vallomása közlül egyik sem fedi a másikat. Ezzel szemben Nagy Bálint egész jelleme, egész élete az ő becsületessége mel-

láv fejlődik. Az ő fáradozásának, lelkes ügybuzgalmának köszönhető elsősorban az is, hogy megalakult a jégások kongregációja.

Hitünk erkölcsi értéke, fensége és a kongregáció címen tartott nagyhatású szónoklatot.

Szilágyi Dózsa beszéde.

Szilágyi Dózsa szep beszédét a következőkben adjuk:

Ha csak egy felületes pillantást is vetünk az életnek gomolygó áramlatába, minden tulás nélkül két tényt állapíthatunk meg, amelyek szembetűnők: egyik az a lázas izgalom, amelytől liheg az emberiség a felfedezések terén. Búszke is rá, gögős az emberi nem, amely mérészségében, *természetudománnyal akarja felszerelni a bibliát.* A másik tény az a nagy elégedettség, amelynek moraja hol itt, hol ott üti meg a fülünket, amely küönösen az elke-seredett osztálygyűlölet szikráiban üt vagy lángjaiban csap ki.

Korunk szereti a kulturát, a műveltséget, mondhatnám imádja. Műveltséggel szeretné, akarná pótolni a vallást. Nem veszi észre, hogy *önmagát cáfolja meg.* Ha a műveltség is nagy erkölcsi tényező lehetne, akkor vele fokozatosan emelkedni kellene a boldogságnak; tehát a felhők szió repülőgépn-k, a drótnél-üli telegrafoznak nemcsak a tudomány nagy hatalmát, hanem a sziv békéjét is hirdetni kellene; nemcsak az iparnak fellendülését, hanem az emberi nem erkölcsi értékének az emelkedését is kel-

lene jelenteni. Pedig mit látunk? A gépek egy-séges mechanikai biztonsággal, fizikai vaskövek-zetességgel repülnek, az emberi szivben pedig nyugtalanúság, meghasonlás, forradalom; felhők közt s árnyaknak, erkölcsileg pedig kulognak, földön c-usznak vagy egészen rabok.

Igen, a kultura fényes palotájában találhatunk gyönyörű képeket, klasszikus szobrokat, irodalmi alkotásokat, találmányokat: de *erkölcsi erőt, bensőséget hiába keresünk.*

Krisztus és az ő igaz Egyháza pedig a nyolc boldogság hirdetésétől kezdve egész X. Pius szentséges Atyáknak a gy-kori szent áldozásról szóló rendelkezéig nem szünnék meg hirdetni: csak a lélekben lehet a boldogságot feltalálni, csak a lelket átható hit az erkölcsi erő és boldogság forrása, az ember igazi értékének megteremtője s ez a kultura alapja és megnevelője.

Krisztus élete és evangéliuma a lélek életének törvénykönyve, a benső életnek utmutatója és magasztalója. A nyolc boldogságot hiába keressük Zorvaster vagy Solon törvényei közt, indus, római vagy görög vallastanai közt. Sokratesnak buzdítása az erény kutatására vagy az önismeretre haladást jelent a szofistákka szemben és tiszteletre gerjeszt. Plato megörökítette a nevére, amikor erkölcsstanában hirdeti a test befolyásától való megtisztulást, sz. badulást, de ez mindcsak megsejtése annak a benső életnek, lelki életnek, amelyet Krisztus mint valamely kincsésbányát tárt ki az emberek előtt, amely-

nek teljes mélyére nem tudtak még hatolni, kincseit nem tudták kiaknázni.

Gondolt-e valaki valaha az emberek előtt a lelki ujjászületésre vagy a megigazulás nagyszerű tényeire? Ömlött az áldozatok vére, indus mosakodott a Gangesz folyóban, a tömjén áradhatott a levegőben, de még az egy Istent hívő zsidók is csak a megigazulás küszöbénél voltak; szertartásaik utaltak rá, csak jelentették, de végre nem hajtották; zsidók megérteni nem tudták, sőt isteni tiszteletük elfajult és a külsőségek merev és nehéz vaspáncélját vette magára, amely alatt még az a lelkiség is eltűnt, amit az ő vallásuk nyujthatott.

Az ujjászületés a megigazulás egy lelkileg egész új embert jelent. A megigazulás hite, reménye nagyhatalommá növeli az ember igényeit és erőt, elébe állit mintaképnek nem egy igazságos Arisztidest, vagy egy puritán Kátót, hanem Krisztusban az Istent, akiben te halandó mindenre képes vagy.

A művészetnek, tudománynak vagy fizikai erőnek határa van, még pedig természetes, de a megigazulás szárnyaival atrepülünk a természetfelettibe. Nincs az a jellem, amely ennek a légkörében sarkaiból kifordítható ne lenne: az érzékiség rabszolgaságában sanyló Szent Agoston tisztaságára pályázhatik, a hite miatt piruló vagy ahhoz hűtlen Szent Péter martiri-umát szomjuhozhatja, az egyháznak fanatikus ellensége egy Sz. Pál megtérésén mehet keresztül, az életet egy Szent Teréziával epekedhetik az

Jenny Jenő óras és ékszerész
Nagyvárad, Sz. János-u. 39 sz.

A KARÁCSONYI ALKALOMRA
ajánlja dúsan felszerelt raktárat zseb- és ingaórákban, valamint legújabb kivitelű ékszertárgyait, óra és ékszer javításokat a legjutányosabb árban

pontosan eszközlök s valamint briliáns köveket és tört aranyat napi árban becserélek és megveszem. Óra javításokért 1 évi kezességet vállalok. A helybeli és vidéki n. közönség szives pártfogását továbbra is kérem. Maradtam
tiszteléttel

Jenny Jenő.

lett bizonyít, ezt bizonyítják az összes tanúk is. Nincs ellene egy terhelő adat sem.

— **Kötelességem** — ugymond — megvédeni védecemet Nagy Bálintot olyan vádbeszéddel szemben, mely egész vádját minden tárgyi bizonyíték nélkül egyedül egy ilyen gonoszlelkű ember vallomására alapítja, amilyen Sipos Bálint. Az ügyész ur felhívta az esküdt urak figyelmét, hogy épen reám ne hallgassanak. Miért? Azért mert a másik két vádlott ellen van tárgyi bizonyíték, de Nagy Bálint ellen nincs. Sipos egy tervszerint kidöngölt védekezést ad elő az elvetemült ember, ki az ellene szóló bizonyítékok eltüntetésében olyan kegyetlenül nagy mester. Tudta, hogy ha egy bűncselekményt ketten követnek el, akkor a törvény megosztja a büntetést. Ezért mondja Sipos, hogy Nagy Bálint volt a főmester a felesége megölésében. Esküdt uraim! Az önök lelkiismeretességéhez és igazságérzetéhez folyamodok. Hallgassanak ezeknek a szavára. Vigyázzanak, hogy az ítélet után nyugodt legyen a lelkiismeretük. Nehogy majd ott kísértsen az ártatlanul halálra ítélt Nagy Bálint halálsápadt arca. Ennek az embernek a sorsa az önök kezében van letéve. Két ut elötte — és az önök ítéletétől függ, hogy melyikre fog kerülni, az egyik végén ott áll a bitó, a másik odavezet, ahol őt kis árva sír magában!

Dr Medvigy védőbeszéde után az elnök a tárgyalást szombat délelőttre halasztotta, amikor először

Dr Stokker József védőbeszéde hangzott el.

Dr Stokker, Sipos Bálint védője, hosszú, két óras szépen megkonstruált beszédben, kelt Sipos védelmére és igyekezett megcáfolni az ügyész állításait.

Nehéz kötelességet teljesítek — amikor Sipost kell védenem — aki ellen két vádbeszéd is hangzott el. Azt bizonyítja, hogy Nagy Bálintné megölésében Sipos csak bűnrészes, aki elősegítette a gyilkosságot azzal, hogy lerészegítette Nagynét.

örökkévalóság után, a tétlen egy Szent Ignác vagy Páli Szent Vince, alkotó erejének forrását érezheti. Ertsd meg ezt korunk, amely a demokraciát szeretted hangoztatni: a hit a kegyelem szárnyán erkölcsi erődnek egy oly pályát nyit, amelyen az ideal, a modell, az Istenember senki előtt nincs elfedve, az eszköz, az erő, a kegyelem mindenki számára ömlik; akármeanyire is éget ambíciód heve, annak szomját az erkölcsi életben kielégítheted.

Akármily örönnel boríthatja ránk az isteni kegyelem a fényét, akármiily jellemeket alkotó erkölcsi erőt is meríthetünk belőle, a nagy fény és erő közepette emberl szabadságod, függetlenséged érintetlen, akarodod szabad. Tehetetlenül hever a természet minden eleme Krisztus lábánál: a vihar elmúl, a tenger lecsitul; harsogó szava megijeszti a halált, a hullát talpra állítja: minden vakon engedelmeskedik neki, de ember te szabad vagy, lázadhatsz Isten ellen.

Farizeus elfordulhat Tőle, megvetheti hitvatását; a bal lator káromkodik ott, ahol a jobb imád: Judást hidegen hagyhatja Krisztus baráti szava és ölelése, ami másokat szentekké avat. Szabad vagy ember még az Istennel szemben is. Krisztus tanít, rábeszél, példával, szeretettel vonz, korhol vagy fenyeget, nem fogadná el, ha a fizikai rend szükségyszerűsége kapcsolna hozzá. Értelmed és szived szabad ajándékozásában leli csak örömet.

Az Egyház átkot mond arra, aki azt állítja, hogy az isteni kegyelem hívó szózatának ellen nem lehetne állni: Ember hallgass ide:

Nem is volt oka megölni Nagy Bálint feleségét.

Filipást csakugyan Sipos ölte meg. Megölte, de nem, mint a vád bizonyítani igyekezett, előre megfontolt szándékkal. Hirtelen támadt benne a gyilkosság gondolata, amikor találkozott Filipással, sőt még inkább valószínű szerinte, hogy erős felindulásban követte el. Felhozza Papp Béla és Regula esetét, akiknél meg lehet állapítani az előre megfontoltság ismérvét. Sipos a nemi élet terén nem normális. Valami beteges szerelem fűzte Filipásnéhoz és hogy ő a falu első gavallérja miért szerette azt a Filipásné, annak senki okát nem tudja. Itélik el Sipost, mert megérdemli, de nem érdemel halálos ítéletet, mert nincs ellene bizonyíték, ami azt a büntetést megvilágítaná miben a vádló kérte kimondani. Sipos a feyházat se fogja sokáig kibírni, mert beteg, tuberkulotikus. Kérem önöket, hogy ne a hártatlan megtorlás, hanem az irgalom Istenéak szellemében ítéljenek!

Dr Sebő védőbeszéde.

Ezután dr Sebő Mihály Filipásné védője mondotta el igen nagy hatású védőbeszédét.

Megdöbbenés fogta el, mikor elhangzott a súlyos vád Filipásné ellen, akinek nincs más bűne, mint az, hogy asszony volt, szeretett. Elfogadja, hogy Filipásné nem szerette az urát, hanem szerette Sipost. Súlyos erkölcsi hiba volt tőle, hogy otthagya az urát, de ebben első sorban Filipás Lőrinc volt az oka. Az embert sokszor a viszonyok teszik azzá, ami. Mikor Filipásné már jó ideig együtt élt Sipossal, egyszer összeveszték, ekkor felébredt benne a jobb érzés és visszament az urához. Nem volt semmi oka, hogy az férjét megölje. Az olyan férjet, az olyan »puliszkaembert«, aki eltűri, hogy a felesége együttéljen a szeretőjével és eltűri, hogy a családja fattyuhajtsókat hajtson, az ilyen embert az asszonyok nem szokták eltenni a láb alól. Filipásné nem lehet felbujtó, nincs ellene bizonyíték.

Most, amikor a halál lesi vigyorgó arcával az áldozatait — mondotta — kétszerez lelki-

Te epedsz a szabadság után, ime az Isten és Egyház elismeri azt! Erkölcsi rend szabadakarat nélkül nincs, ennek biztosításával mennyi értéket és szilárdságot nyer tehát. De micsoda fenség, hogy egy Krisztus, az Istenember, a konzervatív Egyház tiszteletben tartja, védi a függetlenséghez való jogunkat.

De amikor Krisztus és Egyház a megigazulás tanával annyira hangsúlyozza a bensős életet, amikor a szabadakarat biztosításával az égen és földön oly szilárd alapra helyezi az erkölcsi rendet, Krisztus és Egyháza kifejezi a bensős élet mellett a cselekvős élet szükségét. Krisztus élete a legnagyobb cselekvés, akinek tanát életétől, életét tanától elválasztani nem lehet.

A Miatyánk mindig tenséges lesz egyszerű szavai mellett is, mindig mély érzelmű és sokat mondó lesz, bár kevés mondatból áll, de ugyanaz a Krisztus azt is hangsúlyozza, hogy nem a »Domine! Domine! Uram, Uram hangoztatása a vallásosság, hanem »facere voluntatem Patris mei« cselekedni az Atyám akaratát. Amikor segítségét a legnagyobb bizalommal várhatjuk, ráutalt bennünket a cselekvős terére. Maga se bensős élettel akart hódítani, hanem a cselekvős élet terén mutatta meg a bensős élet gyümölcseit. Visszavonulásban, elmékedésben, bójtben gazdag életét felváltotta a nagy cselekvés, amelyben falvakról falvakra járt, buzdított, korholt, szervezett, gyógyított; nem akarta a harcot elkerülni, hanem nyilatkozattételre szólította és szorította a zsinagógát is, amely elvetette Ot.

ismeretességgel itélkezzenek. Vigyázzanak esküdt uraim, nehogy megrendüljön bennünk az igazságszolgáltatásba vetett hitünk. A lelkiismeret azt diktálja, hogy az az asszony ártatlan.

Délután.

A délután folyamán Vattay kir. ügyész két óras, érvekben gazdag, szép replikában reflektált a védelem szavaira és kérte ismételtlen a vádlottak szigorú és igazságos elítélését. Azután dr Medvigy Gábor védő válaszolt az ügyésznek és a másodrendű vádlott védőjének, ismételtlen kérve védence felmentését.

Ezután az elnök a tárgyalás folytatását másnap délelőtt 9 órára halasztotta, amikor a másik két védő fogja elmondani replikáját. Ítélet hétfőn lesz.

A Kereskedelmi Bank váltóhamisítói.

Még október hónapban leszámoltak kilenc darab nagy cégek nevére kiállított váltót, összesen 280.000 korona összegben. Most, két hónap után rájöttek, hogy a váltók hamisítottak. Azóta az egész országban kutatta a rendőrség a hamisítókat, de nem tudtak nyomukra akadni. A hamisítókat, akiknek még személyleírását sem tudták, Nagyváradon is keresték.

Tegnap reggel távirat érkezett a nagyvárad rendőrséghez, hogy szüntesse be a nyomozást, mert a tettes egyike öngyilkos lett. A dologra nézve a fővárosból azt az értesítést vettük, hogy a bank egyik fiatal tisztviselője: Ryhliczky Zoltán lakásán mellbelölte magát, mivel őt gyanúsították a váltók hamisításával. Anyját és több testvérét tartotta a fiatal ember nagyon nyomoruságos viszonyok között éltek. A kórházban azt vallotta, hogy azért lett öngyilkos, mert tisztviselőtársai őt gyanúsították.

Ha csak a bensős életnél maradt volna az Egyház, akkor a katakombákból soha ki nem jött volna. Akkor nem vitték volna el a hit hirdetői hitünk nagy erkölcsi tartalmát a frank, britt és német fajokhoz, amelyek nemzeti nagyságukat ebből merítették. Krisztus és az Egyház egész élete az imádkozás és cselekvés magaslatára; a bensős életből születik meg, ha az a bensős élet igaz, meg kell születni a cselekvős jellemnek.

Bensőség, megújulás, függetlenség, cselekvés, szóval átélte igazságok, tötben megtestesedő meggyőződés fejezik ki hitünk nagy erkölcsi súlyát, amelyet különösen akarnak értékesíteni a gyakorlati életben a kongregációk.

Itt azután áttért a szóok a részletezésre, hogyan kell a hitetlenség támadásai ellen védekezni, küzdeni minden vonalon az iskolában, a sajtóban, a közéletben s egy Szent László életéből vett szép hasonlattal fejezte be csaknem egy óráig tartott nagyhatású beszédét.

A beszéde végével szünni nem akaró lelkes, zugó tapsvihar, a szavai közben felhangzott élénk helyeslés tanúsította a hatást, melyet a hallgatóságra gyakorolt.

Szilágyi Dózsa szavai után Kórodi Katona János beszélt még, aki a kongregációnak fel, a magasbatorő, lelket nemesítő, tettekbe késztető szelleméről mondott megszívlelésre méltó gondolatokat. Az agilis, buzgó, egyetemi kongregánistát őszinte, meleg ünneplésben részesítették.

Az ünnep a Nagyasszonyunk c. ének hangjai mellett ért véget.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását uj otthonában is kéri kiváló tisztelettel Veiszlovits Lajos.

ták, sőt már kezét sem fogták vele. Leveleket találtak a Bank főnökéhez, édesanyjához, a rendőrséghez s mindenben azt írja, hogy ártatlanul gyanúsították s ezt nem bírja elviselni. Sebesülése életveszélyes, de lehet, hogy meg tudják menteni.

A detektíveknek is az a meggyőződésük, hogy Ryhliczky ártatlan. Az írásszakértők azonban egybehangzón azt állapították meg, hogy a hamisított irományok Ryhliczky és egy másik hivatalnoktársának: Pohlnek a kézírásai. A Ryhliczky további kihallgatása alatt is tagadásban volt és egyáltalán semmit sem akar tudni az egész dologról. A rendőrségnek szintén az a véleménye, hogy Ryhliczky-nak nincs rész a váltócsalásban. Tegnap egy vidéki földbirtokos jelentkezett a rendőrségen és elmondta, hogy október 6-án a bankban járt, amikor látta, hogy a bank közelében egy számozatlan bérkocsi áll, melyben két fiatalember ült.

Kevés idő múlva egy szőke fiatalember jött a kocsizhoz és valamit adott a kocsiban ülőknek a következő szavak kíséretében:

— Rendben van. Ovatosság.

Ezt a fiatalembert tegnap keresték a bankban, de nem találták. A rendőrség ezen a nyomon tovább kutat.

Az olasz-török háború.

Konstantinápoly, dec. 9.

A miniszteri tanács elhatározta a megerősített helyeken lakó összes olaszok kiutasítását. Szmirnában már ki is hirdették a kormány határozatát, mely az ott élő nyolcezer olasz között nagy rémületet keltett.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“

férfi box fűzős, gombos, rendes
vagy amerikai alakban

kitűnő minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

üzénél.

13 K 50

13 K 50

UJDONSÁGOK.

* **Széchenyi püspök az egyházmegyéért.** Féléve még csak annak, hogy gróf Széchenyi Miklós püspök az ősi nagyváradai püspöki széket elfoglalta, de bőkezűségét, atyai szívének áldásait már a néhány hónap alatt is érezte hűveivel. Csaknem három évig volt üres a püspöki szék s ez alatt bizony szaporodtak a hiányok, szükségletek itt is, ott is. Széchenyi püspök apostoli lélekkel sietett a szűkölködő intézmények segítségére. Templomépítésre, egyházi épületek és iskolák céljaira e rövid idő alatt is *harminczezer koronát* áldozott; nem említve azokat a szintén tekintélyes összegre rugó kegyadományokat, a melyekkel — a házi szegényeknek juttatott ezeken kívül — egyes szegényeken segített. Ezeket az adományait a jó Istenen és az illető fölsegélteken kívül senki sem tudja. Csak véletlenül pattan ki néha-néha egyik-másik cselekedet, mint a hogy például a napokban is megírta egyik laplarsunk, hogyan értesült Széchenyi püspök egy nagyváradai újságíró betegségeről és hogyan sietett annak segítségére azonnal. Mint nevenapja alkalmával szétosztotta a szokásos *karácsonyi adományokat* a nagyváradai jótékony intézetek közt, összesen *4700 koronát*. Széchenyi püspöknek ez az adománya szétviszi a karácsonyi örömeiket a jótékony intézetek útján sok olyan fedél alá, a hol a nemeszívű főpap adománya egyedül teszi a karácsonyt meleggé, a szeretet boldog ünnepévé.

* **A csütörtöki városi közgyűlés.** Nagyvárad városi törvényhatósági bizottsága csütörtökön, december 14-én tartja ez évben utolsó rendes közgyűlését. A tárgyalásra kitűzött ügyekből ítélve nem lesz valami nagy tanácskozás, mert inkább kisebb jelentőségű ügyek kerülnek elintézésre. Budapest feliratát, a sajtószabadság biztosítása érdekében, a jogügyi szakbizottság véleményének mellőzésével, azzal terjeszti elő a város tanácsa, hogy a fő város feliratát változatlanul pártolja a közgyűlés. — Nagyvárad városa, a számvevőség újjászervezésével kapcsolatban több számvevőségi állást rendszeresített s azt a miniszter is jóváhagyta. A város azonban a szervezésnél nem állapította meg, hogy kinevezés vagy választás útján tölti-e be ezen állásokat. A tanács ezért beterjeszti a közgyűléshez, hogy a helyek betöltésére nézve hozzon pótlólag határozatot. — Előterjeszti a városi tanács az Erzsébet-liget területének megvételét a biharmegyei gazdasági egylettől. — A közgyűlés elé kerül továbbá a iskolák költségvetése, valamint az utadóalap költségvetése.

* **A kamarai választások.** Gerő Armin rendőrtörök kapitány tegnap tette meg jelentését a kereskedelmi és iparkamarai választások ellen beadott felebbezésekre. A főkapitány, a felebbezésekkel szemben utal arra, hogy a választás előkészítését, valamint ellen-

őrzését személyesen vezette, de a felhozott dolgokat nem tapasztalta sem ő, sem a választáson állandóan jelenlevő *Dajka* Endre alkapitány. Kéri, hogy a város tanácsa az összes választási iratokat és jegyzőkönyveket terjeszse fel a kereskedelmi miniszterhez jóváhagyás végett. Mivel pedig a keresk. osztály választásánál póttagnaként megválasztott Némethy Mihály nem fordul elő a kereskedő választók névjegységekben s így tévesen szavaztak rá, helyette a miniszter Schönfeld Lajost, mint aki Némethy után a legtöbb szavazatot kapta, nyilvánítsa póttagnak.

* **Előadások a munkásegészségügy-köréből.** A munkásember egyedüli vagyona: az egészség s a megélhetésért való küzdelem egyetlen legyvere: a munkaképesség. De ezek egyuttal a társadalom fejlődésének legerősebb mozgató erői s a nemzetgazdaságnak legnagyobb értékei is. Mindezeket figyelembe véve, az ipari munkásosztály egészségügyi érdekeinek gondozására hivatott munkásbiztosító pénztár nem elégszik meg a beteg munkásság gyógyításában, segélyezésében álló törvényes feladatának teljesítésével. Még fontosabb hivatásának tekinti a munkásosztály egészségének védelmét: a betegségek megelőzését, elhárítását, balesetek pusztításainak megakadályozását. Ezt a célt szolgálják azok az egészségügyi előadások, amelyet a pénztár rendez s a hol népszerű, közérthető előadásokban megismertetjük a betegség elleni védekezés eszközeit. Az előadások látogatása teljesen díjmentes és azon minden érdeklődőt szívesen látnak. Az előadásokat december 10-től kezdve minden vasárnap délutánonként 3—4 óráig tartják a nagypiac-téri községi polgári fiúiskola nagytermében.

* **A városi adóhivatal újjászervezése.** Az új adótörvények közül még csak a házadóról szóló törvény lépett életbe, de ez is annyi munkaszaporulatot ad a városi hivatalnak, hogy a jelenlegi személyzet nem képes elvégezni a teendőket. *Lukács* Ödön adóügyi tanácsos előterjesztése alapján a városi tanács a törvényhatóságtól a csütörtöki közgyűlésen kéri, hogy négy ideiglenes végrehajtói állással szaporíthassa az adóhivatal személyzetét. Különben tervebe van véve, hogy ha az összes új adótörvények életbélépnek, az egész városi adóhivatalt újjászervezik.

* **A vegyvizsgáló állomás vezetése.** Amikor Nagyvárad városa szervezte a vegyvizsgáló állomást, a polgármester az intézet vezetésére ideiglenesen dr. Rosinger Artur okl. vegyészre nevezte ki. A belügyminiszter azonban a kinevezést nem hagyta jóvá, mert Rosinger Arturnak nincs meg a vezető részére előírt egy évi gyakorlata. A miniszter azonban méltányosan járt el a várossal szemben s Rosinger Arturt egy évi gyakorlatra berendelte az orsz. vegykeresleti állomásra s a nagyváradai vegyvizsgáló állomás vezetésére hajlandó a központból egy okleveles vegyészre a város rendelkezésére bocsátani. Rosinger Artur most azzal a kéréssel fordult Nagyvárad városához, hogy a tanács a megállapított fizetést folyósítsa részére. — A kérelmet a tanács elutasította, mert a város már akkor méltányosan járt el Rosingerrel szemben, mikor kinevezése után díjazta, dacára, hogy még nem volt semmi teendője, továbbá méltányosan járt el vele

Reggelizés előtt félpohár
Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorba-
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbehozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

szemben az által is, hogy az állást egy évig nyitvahagyja részére, holott azt mással is betölthette volna.

* **Járványok a megyében.** Eledsi tudósítónk jelenti, hogy *Lesópallaga* községében a tanító családjában fellépett a vörheny s e miatt a főszolgabíró az iskolát bezáratta. *Es-kálló* községben a vörheny megszűnt. A bezárt iskolát ismét megnyitották.

* **Végzetes játék a dinamittal.** Szabó Agnes mezőtelki lakos vasárnap délelőtt, amikor hazaféle igyekezett az utcán, egy dinamitpatront talált. Az asszony nem ismerte a veszedelmes szerszámot és azt odahaza az asztalra tette. Gáspár nevű kisfia a töltényt magához vette és egy tüvel kezdte babrálni. A töltény explodált s a szerencsétlen gyermeknek balkarját leszakította. A kis gyermek sérülése nagyon életveszélyes.

* **Alkotmányos élet Biharkeresztesen.** A vármegyében most folynak a tisztújítások. Az ideai választások meglepő érdeklődés mellett mennek végbe. Így heves küzdelem mellett történt meg vasárnap Biharkeresztesen is a képviselőtestületi tagválasztás. Pártkérdést csináltak a dologból és a munka- és a függetlenségi pártok küzdöttek tulajdonképpen egymással. Választás alá került 8 megüresedett hely, melyből 5 munka- és 3 függetlenségi tagnak volt a hely. A választáson a függetlenségi egy helyet elveszítettek és jelöltek közül csak kettőt tudtak behozni. Érdekes, hogy Cifra Kálmán járási főszolgabíró mindkét párt jelölte és az egyedüli, akire mindenki rászavazott, így leszavaztak összesen 293-an és ebből Cifra 293 voksot kapott.

* **Mittermann, Stern, Kornfeld.** E három névnek tulajdonképpen egy gazdája van, egy szerencsétlen péksegéd, aki jelenleg a nagyszalontai városi fogházban várja sorsa további intézését. Az illető péksegéd Nagyszalontán dolgozott, ahol azonban szüke természete miatt nagyon sok baja volt. A hatósággal is összeütközésbe keveredett a péksegéd, aki nagyon gyanús volt a csendőrség előtt. Nyomozni kezdtek Nagyszalontán Mittermann név alatt élő péksegéd után és ekkor kiderült, hogy Mittermann nem is Mittermann, hanem Stern Lajos. Tovább kutatott a hatóság és ekkor megállapították, hogy a péksegéd se nem Mittermann, se nem Stern, hanem *Kornfeld* és katonaszökevény. A háromnevű segéd hogy meneküljön a katonaság elől két évig Romániában bujdosott. Jelenleg a nagyszalontai fogházban ül a péksegéd, ahonnan valószínűleg katonákhoz viszik.

* **Felfüggesztett munkaszünet karácsony előtt.** Ez évben hétfőre esik karácsony első napja. A kereskedelmi miniszter intézkedett, hogy a karácsony előtti napon, bár az vasárnapra esik, az üzletek nyitva lehessenek s a közönség bevásárlását eszközölhesse. Erre nézve a keresk. és iparkamara a következő értesítést adta ki: A kereskedelmi m. kir. miniszter urnak 83963—VI. 1911. sz. leiratára való hivatkozással van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a miniszter ur a fogyasztó közönség érdekeire való tekintettel, az 1891. évi XIII. t.-c. 3 §-ában biztosított jogánál fogva megengedte, hogy a folyó 1911. évi december hó 24-ére eső vasárnapon az áru- és kereskedelmi előírás és házhoz szállítás a magyar sz. korona országainak egész területén kivételesen este 5 óráig akadálytalanul végezhető legyen. Ez alól azonban minden rendű irodai munka ki van véve, ez esetre tehát a miniszter ur fenti intézkedése nem terjed ki. Nagyvárád, 1911. december hó 9. A

nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök, dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* **Alapítvány a V. H. O. Sz. részére.** A m. kir. szabadalmazott osztályországi részvénytársaság a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége segítő-alapja javára régebben létesített 25,000 koronás alapítványát újabban 10,000 koronával gyarapította. A vidéki sajtó munkáit megfizető, nobilis határozatát tegnap közölte az osztályországi részvénytársaság igazgatósága a V. H. O. Sz. szegedi központjával, megjegyezvén egyúttal, hogy szívesen járult a Szövetség segélyalapjának gyarapításához, elismervén ezzel a szövetség tagjának kulturmisszióját a magyar vidéken.

* **A vízvezetési hálózat kibővítése.** Ez év február havában előterjesztette a város mérnöki hivatala, hogy a külvároson s egyáltalán a város nyugati és déli periferiáján nem kapnak elég vizet, mivel a csőhálózat nem elég bő s így a nagy fogyasztásnál nem jut elég víz a külső részre, dacára, hogy a vízvezeték elég bő vízzel rendelkezik. Ezen akként vél segíteni a mérnöki hivatal, hogy a Nagypiac-téren Deák Ferenc-utcától, ahol az új vízmű főcsöve húzódik végig, a Nagypiacon át és a beboltolt Pece mentén Vitéz-utcáig és innét az építés alatt álló 3 ik vashidig 280 milliméter bő csőhálózatot építene a város. Ez mintegy félkörben körülövezné Ujvárost. Ezen csőből bőven kapnának vizet a külső részek. A mérnöki hivatal most újból sürgeti ezen kibővítést, nehogy a nyáron bajok legyenek a vízszállítás körül. A munkálatok pár százezer koronát igényelnek.

Dr. Longobardi, a máltai lovagrend nápolyi kórházának rendelő orvos, írja: »A legjobb hashajtó az, amely anélkül, hogy az emésztőszerveket bántaná vagy fájdalmakat okozna, gyorsan és kellő módon könnyíti a beteg. Mindezen kelleket egyesítve találok a természetes **Ferencz József**-keserűvizben, minek következtében ezen gyógyvizet minden más ismeretes hashajtószernél többre becsülöm.» gyógyszerárakban és fűszerkereskedésekben kapható. A szétküldési-Igazgatóság Budapesten.

* **Szerencsétlenség egy iparvasutnál.** Venter Tógyer barátai vasuti fékező tegnap az iparvasuton fát szállított. Utközben a kocsi felborult és a fékező oly szerencsétlenül került a kerekek alá, hogy azok a jobb karját levágták. Ventert beszállították a kórházba.

* **A piaci kiskereskedők helypénzmentessége.** Nagyvárád városa az új várm. és helypénzszabályzatában, a helybeli piaci kereskedők helypénzét leszálította, míg a helybeli iparosokra nézve fenntartotta azon régi és országosan követett eljárást, hogy helypénzt nem fizetnek. A miniszter jóvá is hagyta a szabályzatot, amelyre nézve dr. Hoványi Géza indítványt adott be, hogy változtassák meg, még pedig akként, hogy a piaci kiskereskedők is mentessenek fel a helypénzfizetés alól. A várm. felügyelő bizottság tárgyalta az indítványt s egyhangulag az ellen nyilatkozott. Ugyanis a piaci kiskereskedők nem vonhatók a helybeli iparosokkal egy vonalba, mert az iparosok a saját készítményeiket árulják, a piaci kiskereskedők pedig csak a helybeli nagyobb üzletek ből kapják csupán megbízásból eladásra a különböző nagyrészen bécsi és osztrák árukat. Továbbá azért nem tartja a bizottság teljesíthetőnek az indítványban foglalt kérelmet, mert a város költségvetésbe a helypénzek emelése címén 9000 korona bevétel van felvéve, ami teljesen elegendő, ha újabb engedményeket tenne a város s ezen hiányt csak közköltővel lehetne

fedezni. Még több okot hozott fel a bizottság, amiért nem javasolja, hogy a már egyszer elutasított kérelem teljesíthető s a még alig jóváhagyott szabályrendelet újabb módosítás alá kerüljön, mikor ugyan ilyen irányú felebbelést már a miniszter is elutasított.

* **A bérkocsisok megrendszabályozása.** A rendőrkapitányi hivatal erőiesen jár el a bérkocsi tulajdonosokkal szemben. Egész csapat, mintegy 22 bérkocsit a forgalomból kitiltott, mivel részben nem j-lentek meg a szemlén, részben pedig rozoga kicsival, elcsigázott, vak lovakkal járnak. Míg a szemlén meg nem jelennek, illetve kocsijaikat meg nem javítatják és lovaikat ki nem cserélik, nem szabad iparunkat folytatniok.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szűkségletét szerezzé be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer**-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telefon 269. Nagyvárád Rákóczi-ut.

x **Karácsonyi!!!** cukorka nagyvásár Aszódinál **Kossuth-utca**. Szaloncukrok, figurák, csilárok, díszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyfára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárád, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírű karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

x **Karácsonyi és Ujévi imakönyvek,** ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírkereskedésének Rákóczi-ut 54. szám. **TELEFON 870.**

x **Házvezetőnői állást keres** közepkoru urinó, magános urnál vagy urnónél, helyben vagy vidéken. Czim: Nagyvárád, Sal Ferencz-utca 13. sz. alatt.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **az őszi és téli szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárád, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálók.

Telefon 11—41

Telefon 11—41

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól. Bóvíl árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az olismert olcsó áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a cégre

Csillár és fémmáru gyártási telep:
Nagyvárad Iroda s raktár
 Szt. János-u. 1. **Bémer-tér 3.**
Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroléumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF.

33

Rimanóczy bútorgyár.

—: Állandó bútorkiállítás. —:
 I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.

—: TELEFON: 796. —:
 Költségvetés díjtalan.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

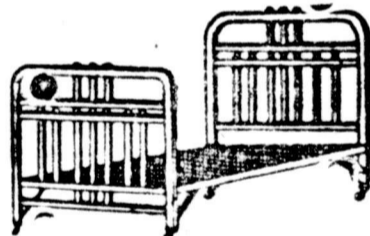
Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékcicslés szerint GYORSAN OLCSONT folyósítat.

Vas és rezubutor

gyári raktári

Szekevényagy 3 matracca 20 korona

Sodronybetét 10 korona
 Rézkarniss 4 korona

Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Tilos a csók, este Tatárjárás.

Hétfő: Hölgyek öröme,
 Kedd: Hölgyek öröme.
 Szerda: Hölgyek öröme.

Tatárjárás. Vasárnap este az utóbbi esztendő legnagyobbsikerű magyar operettet, a Tatárjárást eleveníti fel a színtársulat új szereposztással. Lorentey főhadnagyt Miskay József

játsza, az önkéntest Zsigmondy Anna, Wallenstein hadnagyt Kabos Gyula, (aki aktuális kaplékat énekel) Riza bárónt pedig Báthory Elza játsza.

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság dec. 10-iki számában szebbnél szebb aktuális képek változnak egymás után bemutatva Henrik porosz herceg vadászatát József főhercegnél, a kistapolcsányi kastélyt, Tripolisz városát, a legújabb Zepelin-féle léghajót s az angol király indiai császári koronázásának színhelyét. Érdekes közleményei a következők: Kalfka Margit: Szinek és évek. Kanizsay Ferenc: A király Kereszturoon. Inratnok tanyája. Lampérth Géza: Hegytenőn. Fialla-Dőri Ottó: Utazásom Zepelin léghajóján. A kelet-indiai koronázás. Kazár Emil: A bökkenő. A hétről. Irodalom és művészet.

EGYESÜLETEK.

Előadás a Kath. Legényegyletben. Ma délután 5 órakor Norvégiáról különösen az ipari és kereskedelmi szempontok figyelemmel tartásával előadást fog tartani dr. Pataky Arnold theologiai tanár, ki a nyár folyamán nagy utazást tett Svéd és Norvégországban és így személyes tapasztalatait leszünk szerencsések hallani.

Műsor: 1. Egyleti jelige. Eneklí a dalárda. 2. Norvégia színes vetített képekben. Előadja: dr. Pataky Arnold theologiai tanár. 3. Egyleti induló. Eneklí a dalárda. Belépti díj nincs.

Z E N E.

A keddi hangverseny-est. Kedden este tartja a Kereskedelmi Csarnok dísztermében egyetlen hangversenyét a világhírű Juan Manén és neves magyar kísérelője Szántó Tivadar. A hangverseny-estre már csak korlátozott számban kaphatók jegyek s ezért tanácsos legkésőbb még ma gondoskodni jegyről.

Pálmay Ilka, Rózsahegyi Kálmán. December 16-án páratlan művészi esemény színhelye lesz a Vigadó fejedelmi pompájú díszterme. A Petőfi Társaság a Szigligeti Társasággal karöltve rendezti a Muzsikaszó hangversenyt, amelynek Nagyváradon is bizonyára olyan csodálatos, ragyogó sikere lesz, mint az ország többi nagy városában.

TÁVIRATOK

Agyonlőtt főhadnagyt.

Kassa, december 9.

(Saját tudósítónktól.) Kassáról jelentik, a 34 gy. e. tisztikarának néhány tagja vadászatot rendezett. Vadászat közben Zsedényi József kapitány fegyvere véletlenül elsült, amely Ráner főhadnagyt hasába furódott. — Odarohantak és a kapitány letérdelt melléje, sirva kérte, hogy bocsásson meg neki, mivel ő hívta a vadászatra A főhadnagyt azt felelte, hogy megbocsát, mindenkit érhet szerencsétlenség. A kapitány ekkor elkapta Kovács főhadnagyt kezéből a fegyvert és agyon akarta löni magát, nagy nehezen tudták elvenni tőle a fegyvert. A főhadnagyt bevitték Lastoc községbe. Sátoraljaújhegyről kihozták a kórházi igazgató főorvost, de nem tudott segíteni. A főhadnagyt elvesztette eszméletét, mikor

majd magához tért, így szólt: Szegény beteg kis leányom, hogy kért maradj el, ne menj a vadászatra apuskám, mikor elbucsuztam tőle, mert agyonlőnek téged. Ráner újra elvesztette eszméletét. Ma d. e. beszállították Kassára, a vonaton még beszélt, de mikor a mentőkocsira tették, elvesztette eszméletét s mielőtt a kórházba értek volna meghalt. Kassán óriási a részvétmindkét, tisztel nagyon szerették.

A Gazdasági Egyesületek segítése.

Budapest, dec. 9.

A Gazdasági Egyesületek központi einöksége gróf Károlyi Mihály elnöklete mellett ülést tartott. Az ülésen bejelentette az elnök, hogy a kormány a jövő évi költségvetésben 200,000 koronát biztosított a gazdasági egyesületek támogatására.

NYILTTÉR.

December 16-án, szombat este lesz a Muzsikaszó

hangversenye

a VIGADO nagytermében.

Rendezi a Petőfi Társaság és a Szigligeti Társaság.

Műsor:

1. A Szigligeti Társaság megnyitója.
2. Ferenczy Zoltán, a Petőfi-Társaság másod-elnökének felolvasása.
3. A szemedbe néztem . . .
 Beteg vagyok . . .
 Hirbe hoztak egy legénnyel. Dalok a Muzsikaszóból. Eneklí Pálmay Ilka.
4. A busuló felhő . . .
 Angyal kellett az Istennek . . .
 Istenem, de kegyetlen a sorsa annak . . .
 Dalok a Muzsikaszóból. Eneklí Sárossy Bandi népdalénekes.
5. Öreg cigány. Költemény. Irta és előadja Pap Zoltán. Közben a melodramai részt cigányzenekar kísérelte mellett, éneklí Sárossy Bandi.

Szünet.

6. Kérdik tőlem: mi bajom van . . .
 Gyöngye harmat reszket . . .
 Huzzad cigány! . . . Dalok a Muzsikaszóból. Eneklí Pálmay Ilka.
7. A mulatók fia. Cigányzene kíséreltel magánjelenet, a Muzsikaszó dalaiból. Előadja Rózsahegyi Kálmán, a budapesti Nemzeti Színház művésze.
8. Kevés a mi részünk . . . Kuruc nótá a Muzsikaszóból. Tárogató kíséreltel éneklí Sárossy Bandi.
9. A Muzsikaszó 100 képeinek vetítés útján való bemutatása. Magyarázatokkal kíséri a szerző.
10. Zárbeszéd.

HELYÁRAK: Proscenium páholy: 30 K. — Páholy: 25 K. — I. páholyülés 3 K. — II. páholyülés 2 K. — Földszinti zsöllye oldalt 10 K; 1—2. sor középső 10 K; 3—5. sor 7 K; 6—8. sor 5 K. — Kőrszék 1—6. sor 4 K; 7—10. sor 3 K. — Támlásszék 11—17. sor 2 K. — Erkély 1—2 sor 1 K 50 fill; 3—7. sor 1 K.

Jegyek kaphatók egyedül VIDOR MANÓ könyvkereskedésében Rákóczy-ut.

Tisztelettel értesítjük t. üzletfeleinket, hogy az üzemet
 ≡ **uj telephelykőn** ≡
Szarvas-sor 7. sz. alatt
(Emilia malom mellett)
 f. hó 11-én megkezdjük.
Bognár és Szántó

PÉNZ
 Olcsó
 tőketörlesztéses kölcsönöket
 10-75 évre folyósít, ugyisint régi
 drágább kamatu kölcsönöket kicserél,
 convertál a lehető legrövidebb idő alatt.
 Házak, szőlők, földbirtokok
 örök árban való adás-vétel vagy bérletét
 a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.
 Földbirtok parcellázását
 saját költségén elvállalja és financirozza.
Faludi Ignác utóda
BARNA ARTHUR
 bankbizományi és ingatlan forgalmi irodája
NAGYVÁRAD, MÉSZÁROS-UTCZA 2-ik SZÁM.

NEUMANN TESTVÉREK
 Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.
 Üvegcsiszoló és tükör áruháza.
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főltisztelendő papság szives
 figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezésék
 készítésére, művészies és egyszerűbb
 kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÓRŐSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

F O G A K.

Ép gyökerek bennhagyásával
 művészikivitelben szájpaddás
 nélkül is készít **kitűnő** hír-
 nevű

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: **Schmidt Amália.** — Fordította: **N. M.**
 (Folytatás) 27

Ezalatt Almen Rechteren grófné helyébe
 vezette barátját; de az öreg hölgy oly szorgos
 beszédbe volt merülve orvosával, D. titkos ta-
 nácsossal, hogy nagy vakmerőség lett volna
 őket félboszakítani. Almen tehát ezt súgta:

Eöbbs a kisasszonynak foglak bemutatni.

E pillanatban Miksa és Helén szemcsenál-
 lottak egymással.

Almen udvarias bemutatásából egyik sem
 hallott semmit; és Miksa, bár tudta, hogy kor-
 rábbi jegyesét fogja viszontlátni, mégis majdnem
 annyira fel volt indulva, mint Helén. De midőn
 Almen elhallgatott, érezte, hogy szólnia kell,
 azért reszketve s alig érthetőleg mondá:

— Helén! . . . mennyire örülök, hogy ily
 hosszú idő után viszontlátba lak!

Helénnek nem hiában kellett ily sokáig
 saját magában keresnie támaszát; az ily pgyedül-
 állás vezet s ennek sohasem vette jobban hasz-
 nát, mint épen most. Feszteletlenül, mint valami
 régi ösmervsnek, nyújtotta kezét Miksának és
 nyájas hangon, bár halvány ajkakkal mondá:

— Kedves Miksa! nem tudtam, hogy W...ben
 vagy és így gondolhatod, mennyire meg vagyok
 lepette, hogy láthatlak.

— Azt nem mondod, hogy örülsz rajta.

— Oh bizonyosan; hogyne örülnék? jó
 Miksa!

— Bruchland el van kényeztetve, kisasszony!
 — szólt közbe Almen. — A w...i fiatal
 hölgyek annyira örülnek, ha őket magas jelen-
 létevel szerencsésíteti, hogy azt hiszi, unokahú-
 gának legálább is el kell ragadtatva lennie
 látásán.

— Pedig ön tudja, Almen ur! — mondá
 Helén, könnyed hangra erőszakolva magát, —
 hogy én sok hidegvérrel bírok; önmaga hányta
 ezt szememre, alig néhány napja.

A haragos tekintet, melyet Bruchland a
 fiatal emberre vetett, arra kényszeríté ezt, hogy
 felkiáltson:

— Edes Istenem! csak ne tüzeskedjél oly
 nagyon! Hiszen látod, hogy szép unokahugod
 nem veite rossz néven e irétát és az csakugyan
 nem is volt rosszul gondolva.

(Folyt. köv)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonatőzsdén tegnap változatlan volt
 az irányzat. Készáru forgalom huszezer mézsa
 változatlan árák mellett.

Határidők zárata:

Apr lisi buza (1912)	— —	11.83
Aprilisi rozs	— —	10.37
Áprilisi zab	— —	9.78
Majusi tengeri (1912)	— —	8.43

Budapesti értéktőzsde.

*Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiók-
 jának távirati jelentése.*

Magyar hitelrészvény	— —	848.50
Osztrák hitelrészvény	— —	648.25
Jelzálogbank	— —	498.25
Leszámitoló és pénzváltó	— —	578.50
Salgótarjáni kőszén	— —	673.—
Közuti vasut	— —	825.—
Rimamurányi vasmű	— —	672.50
Városi vasut	— —	419.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Karácsonyi vásár!

Versenyen kívüli
 olcsó árban kaphatók

órák és arany ékszerek
Szilágyi Géza és Tsa
 — ékszerésznél —

Nagyvárad, Rákóci-ut 4.

Helyi és vidéki telefon 630.

Aszódinál, Kossuth-utca

és

„Czukorka-királynál“ Kert-utcán

Mikulás-czukorkák
 és déligyümölcsök

1-ső rendű szaloncukor	E héten kilója	2.20
1-ső rendű Francia datolya	E héten kilója	2.80
1-ső rendű malaga szőlő	E héten kilója	2.80
1-ső rendű koszoru-füge	E héten kilója	-56
1-ső rendű Prүнella	E héten kilója	2.80
1-ső rendű héjjas mogyoró, nagy	E héten kilója	1.80
1-ső rendű francia mandola, nagy	E héten kilója	2.80
1-ső rendű maróni, szép nagy	E héten kilója	-40
1-ső rendű cukrozott déligyümölcs	E héten kilója	3.60
1-ső rendű narancs héj	E héten kilója	2.—
1-ső rendű erdélyi dió	E héten kilója	-80

Mikulások és diszes Jardinetto kosarak.

Lévai Márton r. t.

könyvnyomdájában egy tanuló

könyvkötészetében egy tanuló

vonalozó-intézetében egy tanuló

doboz gyárában egy tanuló

felvétetik.

„Mesés“

czipők láthatók a

Moskovits anatómiai cipőgyár

Bémer-téri

fióküzletének kirakataiban.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizlaló telepén

kövér sertések
naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a napi áron kaphatók.

Saját érdeke,

hogy lehetőleg összpontosítsa szükségleteinek beszerzését egy cégnél, mert ezton v. édi érdekeit legjobban.

- ELŐNYEI:
1. Nem kell ismeretlen cégekhez fordulnia.
 2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségei.
 3. Állandó összeköttetésnél pontos és reális kiszolgálást biztosít magának.
 4. Állandó összeköttetése mindig vigyázni fog önt vevőjének megtartani.

Saját érdeke, hogy csak ismert, előkelő céget tiszteljen meg bizalmával.

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV., Károly-körut 10. sz.

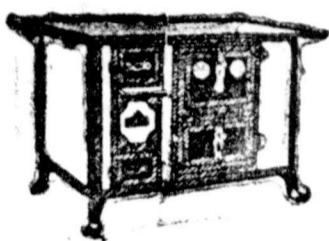
Kaphatók kényelmes havi lefizetésre, állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termékei. 2. Képek. 3. Bőröndök és bőrönd-árak. 4. Férfi fehérneműek. 5. Látszővek. 6. Fényképkészülékek, felszerelések. 7. Vadászfegyverek, pisztolyok, flóbertek. 8. Chinaezüstárak. 9. Csillár- és petróleumlámpák. 10. Rézbutorok. 11. Szőnyegek. 12. Mindennemű hangszerek.	Tuloldali 12 osztályunk összes cikkei elsőrangú minőségűek és minden osztály cikkeiről külön kimerítő árjegyzékkel rendelkezünk és a kívánt árjegyzéket ingyen és bérmentve küldjük. Elvünk: Vevőörünk megtartása, pontos kiszolgálás méltányos árak révén. Minden felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takarék tüzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárákat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Nem mesés,

nem országiaszólo, még nem is rendkívüli;

De jó

és tisztán kezelt fűszer, csemege áruit, szolid kiszolgálás mellett, jutányos árakban, ajánlja a n. érd. közönségnek, különösen a Karácsonyi ünnepekre.

Mezey János és Tsa

Nagyvárad, Szent László-tér.

Nvárad Takarékpénztár épületében.

TELEFON 249. SZ.

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságot jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep ismert

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**
MEDGYES, 30. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo
Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyoságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a párálanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pocróczozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirat, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

póteka

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényéknél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be- vásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. D. Richter győgszertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

NIGRIN
(Farnolendit)

A legjobb cipőkrém
Mindenütt kapható
A bőrdörzsölés kiállításán
Arany éremmel kitüntetve

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR
műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótallok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfínomító	88 kr.	1 csomag esetedeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 > francia szájviz	25 >	1 tégely Margit krém	40 >	1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana krém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogorém	50 >	1 drb Diana szappan	65 >	1 dublé bajszkefe	20 >
8 > Thymol	20 >	1 dob Lickner puder	88 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatin	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkefe	05 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	50 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	85 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 üveg Bay Rum	85 >	1 rud rosa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőkrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > Jera violette brillantim	90 >	3 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > francia brillantim	1 frt 20 >	1 > Kielhauser ibolya glicerin szappan	28 >	1 > Jurigatem Zománc	80 >
1 > folyékony brillantim	80 >	1 > Speick szappan	28 >	1 natr vörös gumieső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 > Windsor szappan	88 >	Egynegyed Ko Brunz watta	85 >
1 > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb hajszakító	15, 20 85 >	1 > Beloderma kézfínomító	28 >		
		1 üveg tégely tejorém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle **minőség** igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! **Szűjt** azoknak ellátása, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagy- érdemű közönségét, hogy az 1792-ik évben alapított

ékszer, arany és ezüstműves üzletem

1. év december havában

teljesen ujonnan berendezve, s a legkényesebb igényeknek meg- felelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában.

Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék!

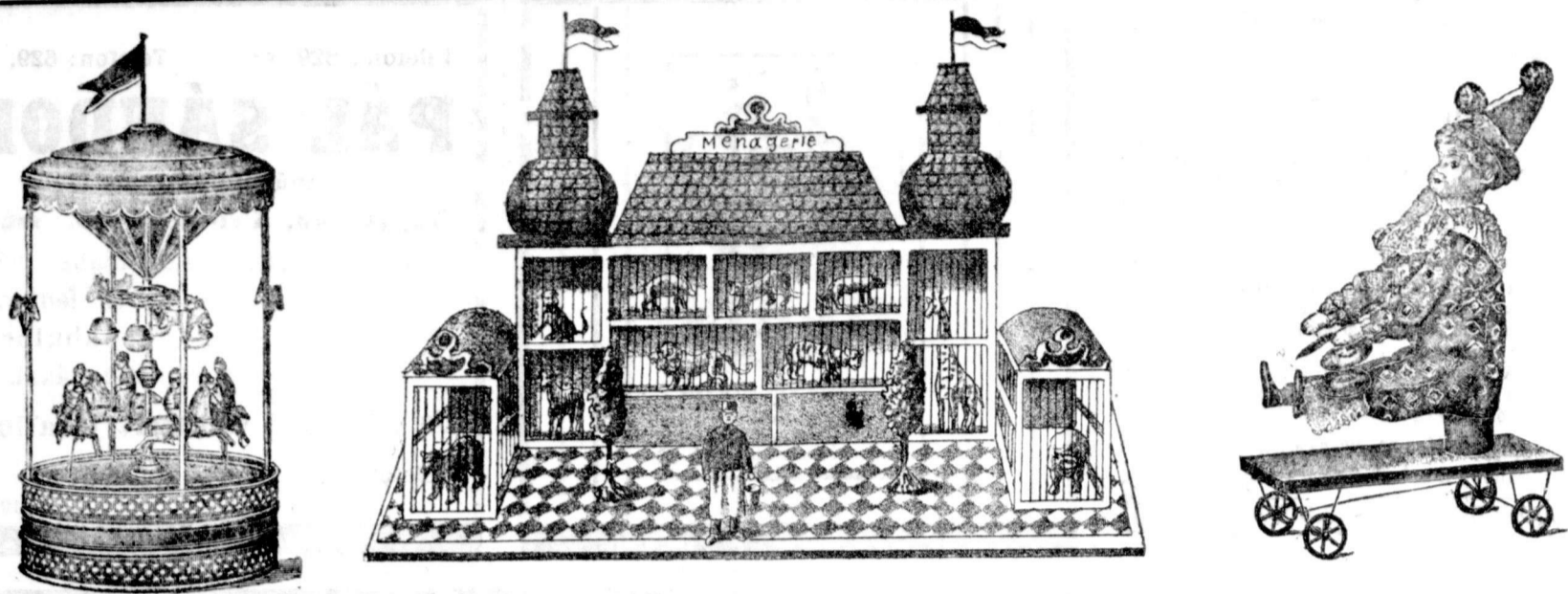
Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását.

Tisztelettel

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rakóczi-ut 5. Veiszlovits ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

A karácsonyi kiállítás gyermekjátékokban

(a gyermekjáték külön termében)

ugyszintén diszmű, műipar és ajándéktárgyakban

izléseesen össze van állítva

minden vásárlási kényszer
nelkül megtekinthető.

WALDMANN ERNŐ,

Rákóczi-ut 7.

